

Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHARMEGYEI PARTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

VI. ÉVFOLYAM, 26. SZÁM

ÁRA 50 FILLER

VASÁRNAP, 1954 JANUÁR 31.

Mai számból:

A földművelésügyi minisztérium felhívása a mezőgazdasági termelés területén kívül dolgozó mezőgazdasági szakemberekhez (2. oldal) — A berlini értekezlet hírei (2. oldal) — Megkezdődött az országos növénytermesztési konferencia (2. oldal) — A mezőgazdaság dolgozóinak munkájának szüntetik a III. kongresszust (3. oldal) — A szocialista kultúráért (7. oldal).

A kormányprogram hatalmas erővé vált

„1953-ban a párt- és kormányhatározatok által nyújtott kedvezmények, valamint a jó terméseredmények jelentős mértékben javították a mezőgazdasági termelők helyzetét. Az egyéni gazdálkodó parasztok és a termelőszövetkezetek különböző juttatások, valamint hitelek és a hátralékok elengedése révén többmillió forint értékű támogatást kaptak” — olvashatjuk a Központi Statisztikai Hivatal jelentésében. Rövid néhány hónap, a kormányprogram megjelenése óta elteltek rövid idő múlva és meggyőzően növelte a dolgozó parasztság termelési kedvét, meg erősítette önbizalmát, a föld iránti érzékeit, a föld iránti szeretetét, ragaszkodását.

A kormányprogram hatalmas erővé vált. Munkások, parasztok, értelmiségiek nagy lendülettel fogtak hozzá végrehajtásához, hogy a nagyszerű célkitűzéseket megvalósítva erősítsék nemzetgazdaságunkat, emeljék saját maguk, népünk életszínvonalát. Ma már egyre jobban látja mindenki, hogy a mezőgazdaság termelési színvonalának emelése nem kizárólag paraszti érdeke, hanem egész népünk, munkásosztályunk, értelmiségünk érdeke is. Hisz több mezőgazdasági termék azt jelenti, hogy több nyersanyagot kap az ipar, több hús, zsír, cukor kerül a fogyasztók asztalára. A mezőgazdaságnak nyújtott nagymértékű támogatás kedvezően érezteti hatását a piaci árak alakulására is. Már most lényegesen olcsóbb a vajjalnál a piacon a szalonna, a zsír, kolbász, vaj és a túró, csökkent a zöldségfélék ára is.

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló határozat a városi és falusi lakosság életszínvonalának emelését szolgálja a egyszerűsített magyar föld felvirágzását, a hazai felvirágzását, évszázados munkásságok javát. Amellett, hogy munkásosztályunk életkörülménye máris jelentősen javult, nem lehet elmondni amellett a tény mellett, hogy a párt- és kormányhatározatok óta milyen nagymértékben emelkedett a dolgozó parasztságunk termelési kedve. Parasztságunk hátra tervez, nagy, előremutató terveket sző, bizalommal tekint a jövőbe. Egymástán alakítják meg a termelési bizottságokat a községek élénjáró dolgozó parasztaival. A megyében eddig több mint hatvan termelési bizottság alakult és kezdte meg működését. A betyűőjfalu termelési bizottságtól máris sok segítséget kaptak a dolgozó parasztlak. Kevés volt a községben a szeszkeverő, emiatt sok olyan takarmány, amit aprítva vagy más akarmánnyal vegyítve felhasználhatlak volna — kárba veszett. A termelési bizottság inézkedésére a földművelészetek már több szeszkeverőt hozott a községnek.

A dolgozó parasztság termelési kedvének növekedését mutatja az is, hogy évekre szóló terveket dolgoznak ki, közösen fognak össze a tervek végrehajtására. Százan például mintegy 150 dolgozó paraszt közösen határozta el a legelők javítását. Valamennyien vállalták, hogy minden legelőre menő szamosállat után egy-egy szekér istállótrágyát

visznek a legelőre, hogy fokozzák a táperejét. Eppen a bizonytalanságból adódott korábban a földnek súlyos elhanyagolása. Senki nem mert komoly befektetéseket csinálni a tagosítások miatt, mert nem tudta, hogy a következő évben is ugyanazon a földterületen gazdálkodik-e még. Ez aztán igen hátrányosan éreztette hatását, alacsony volt a terméshozam, kevés a jövedelem. Ma már más a helyzet. Szőlőket telepítenek, gyümölcsösöket ültetnek. A kormányprogram sarkalja a dolgozó parasztlak, hogy jobb termelési módokat alakítsanak ki, előre tervezzenek, nagy gondot fordítsanak a talaj táperejének növelésére, ami a magasabb eredmények előfeltétele. Így van ez Hajdúsámszonban is. Hadházi Sándor 14 holdas középaraszt, a mezőgazdasági alandó bizottság elnöke dolgozó társai véleményét mondván el, amikor kijelentette: „Nem elégszem meg az elmúlt évben elért 5-5 és fél mázsás rozs-, de még a 14 mázsás búzatermésrel sem. Holdanként legalább egy mázsával többet akarok termelni, ezért az ősi kalászosok fejtrágyázására használnok.” Hadházi Sándor azt is elmondotta, mennyire helyes volt a kormányának az intézkedése, mellyel megszüntetett a szőlő- és gyümölcsösök területének felszámolását, mert ez a határozat elősegíti újabb szőlők telepítését, gyümölcsösök létesítését. Csupán Hajdúsámszonban mintegy 500.000 liter borkiesést számlálnak a szőlőterületek elhanyagolása miatt. Most már azonban érdemes lesz újból telepíteni a kipszult fölkeket és új területeket. Ifj. Dahni István 3 holdas dolgozó paraszt máris 600 negyszögöl szőlőt telepített.

A nagylelki járásban is sora telepítik be a kipszult, megrikult szőlőterületeket, új gyümölcsösöket létesítenek. S ki ne lelkesedne mindezt? Ki ne látná, hogy a dolgozó parasztság bizalommal gazdálkodik, a termelési kedv ilyen magasra csapása nemcsak a dolgozó parasztságunk jelent több enivalót, nagyobb jövedelmet, hanem munkásosztályunknak, egész népünknek is.

A kormányprogram épp az az célkitűzéssel, hogy minden eddiginél magasabbra emeli egész népünk, elsősorban munkásosztályunk életszínvonalát, megbontatlanul szilárdra kövacsolja egész népi demokráikus rendszerünk alapját: a munkás-paraszt szövetséget, szilárd egységbe kövacsolja egész dolgozó népünket. S ma, amikor az egész ország készül a párt III. kongresszusára, egyre szilárdabban tömörül népünk személedésének motorja, a Magyar Dolgozók Pártja mögé. A párt ismertette meg a munkások, dolgozó emberek száz- és százszereivel az alkotó munka örömét. A párt viszi egész népünket magasabb célok, nagyszerű eredmények elérése felé. Ezért bontakozik ki minden eddiginél nagyobb erővel az a mozgalom, mely jó munkával, jó eredményekkel közzénti pártunkat III. kongresszusa alkalmából.

A feladatokról tárgyalt a termelőszövetkezeti tanács

A termelőszövetkezeti tanács január 30-án Dobi István elnökével összejött, hogy megvitassa a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének és a minisztertanácsnak a mezőgazdasági fejlesztésre hozott határozatát és a termelőszövetkezetek ebből következő feladatait. Az ülés napirendjén szerepelt még a minisztertanács vándorújszájairól folyó verseny értékelése.

Az ülésen Dobi István, a termelőszövetkezeti tanács elnöke mondott beszédet.

Bevezetőben beszámolt a termelőszövetkezetek és a géppalloságok élénjáró dolgozóinak III. országos tanácskozására óta elért eredményekről, majd így folytatta:

A párt és a kormány által nyújtott komoly anyagi támogatás, valamint a termelőszövetkezeti tagjaink jobb munkája mutatkozik meg a számszámadatok adataiban: 1953. végén a termelőszövetkezetek tiszta vagyona lényegesen emelkedett. Megnőtt az elmúlt gazdasági évben a tagok jövedelme is. A termelőszövetkezeti tagok átlagos jövedelme 1953-ban meghaladta nemcsak az 1952., hanem az 1951. évet is.

A kiemelkedő eredményeket azonban termelőszövetkezetünk jelentős része még meg sem közelítette.

Termelőszövetkezeti mozgalomunk fejlődése azt mutatja, hogy termelőszövetkezetekünk sikerrel tesznek majd eleget azoknak a nagyszabású és felelős feladatoknak, amelyek rájuk szociális építésük jelenlegi új szakaszában várnak.

El kell érni minden termelőszövetkezetben a termelési színvonal gyors és nagyarányú emelését, az árutermelés növelését, ezzel termelőszövetkezetekünknek az eddiginél nagyobb mértékben kell hozzájárulniok népünk életmiserelátásának és könnyűiparunk nyersanyagellátásának megjavításához. Termelőszövetkezetekben a termelési színvonal hatékony emelésével együtt és ennek következtében meg kell valósítani a szövetkezeti tagság

szociális és kulturális ellátottságának nagyarányú, a jómódú középarasztok jövedelmét és életmódját is túlszárnyaló emelkedését. E feladatok megoldásához a termelőszövetkezeti vezetők és a termelőszövetkezeti tagok számára szintén a Központi Vezetőség és a minisztertanács mezőgazdasági fejlesztési határozata mutatja az utat.

A mezőgazdaság fejlesztési határozat megvalósításának az évi sorsa termelőszövetkezetünkben nagymértékben attól függ, hogyan vetik meg éppen napjainkban az az évi gazdálkodás alapját: hogyan készülik el a tervekkel — mondta a továbbiakban Dobi István elvtárs. Különösen nagy szerepe van a tervek készítésnek és a jó tervek abban, hogy minden egyes termelőszövetkezeti tag gazdának érezze magát a szövetkezetben.

A tervek készítésével egyidőben kell termelőszövetkezetekünknek kialakítaniuk a szilárd, állandó munkaszervezetet, a növénytermelésben és az állattenyésztésben egyaránt. Fokozni kell a családtagok bevonását a közös munkába, elő kell segíteni és örömmel kell fogadni az eltávozott szövetkezeti tagok visszatérését az iparból, és a kitépett, egyébként becsületes dolgozó parasztlak visszalépését a szövetkezetbe. A szükséges mértékig le kell szállítani a függetlenített szövetkezeti tagok számára. Termelőszövetkezetekünk törekedjenek arra, hogy az eddiginél szorosabb kapcsolatot létesítsenek a szövetkezet és a géppalloságok között.

Gondoskodjanak termelőszövetkezetekünk arról, hogy a szövetkezet saját erejéből biztosíthassa a tagok számára a rendszeres pénzszelvényt. A bevétel-előirányzat elkészítése során már előre fel lehet hívni a figyelmet minden termelőszövetkezetben a legmesszebbmenő takarékoságra.

Dobi István a következőkben részletesen megjelölte azokat a feladatokat, amelyeket a termelőszövetkezeteknek a párt és a mi-

nisztertanács mezőgazdasági fejlesztési határozata alapján meg kell oldaniok.

A legfontosabb és egyben leg-sürgősebb feladat, hogy a felgyülemlett és őszi trágyázásra fel nem használt istállótrágyát minden termelőszövetkezet meg a tavaszi munkák megkezdése előtt, március 15-ig hozzára ki azokra a területekre, ahová tavasszal istállótrágyát kívánó növényeket fognak vetni.

A talajművelés terén jelenleg a feladat az őszi mélyszántások jó elvégzése, ápolása.

A talajerő fokozása és ezen keresztül a terméseredmények növelése céljából minden termelőszövetkezetben a lehető legjobbban kell kihasználni az öntözésre kínálkozó lehetőségeket.

A termelőszövetkezetek termelési színvonalának fokozása — éppen úgy, mint egész mezőgazdasági termelésünk fellendítése — fontos feladatként tüzi ki a kenyérgabonafélék terméseredményének növelését.

A rizstermelésről szólva Dobi István megállapította, hogy ez a termelőszövetkezeti termelés egyik legjobban jövedelmező ágja. Ezért a termelőszövetkezetek éljenek a párt és a kormány által nyújtott nagyarányú támogatással és használják ki az öntözési lehetőségeket a rizstermelés fejlesztése, ennek révén jövedelmük fokozása és népünk jobb ellátása érdekében.

Részletesen szól ezután a zöldség-, a gyümölcs- és szőlőtermelés, majd az állattenyésztés területén a termelőszövetkezetekre váró feladatokról.

Dobi István elvtárs nagy tapsal fogadott beszédét élénk vita követte.

A tanácskozáson felszólaltak többek között Juhász Ferencné, a balmazújvárosi Vörös Csillag termelőszövetkezet elnöke, Jámbor István, a földesi Rákóczi tisz elnöke, és Kaposi Sándorné, a berettyóújfalui géppalloság igazgatója.

A tanácskozás első napja végetért.

A minisztertanács határozata a magánérből történő családi lakóházépítkezések fokozott támogatásáról

Az egyre növekvő lakás szükséglet kielégítése érdekében a minisztertanács elhatározta, hogy az állami érből történő nagyarányú lakásépítési program mellett, az eddiginél jóval fokozottabb segítséget biztosít a dolgozók magánérből történő lakóház, illetve lakás építéséhez. A fentieknek megfelelően a minisztertanács határozata kimondja: Mindazokat a dolgozókat, akik lakóházat kívánnak építeni s kötelezzük magukat arra, hogy a házhely juttatásától számított hat hónapon belül a lakóház építését megkezdjék és a juttatástól számított legkésőbb két éven belül befejezzék, házhelyjuttatásukban kell részesíteni, a házhelyet előnyös anyagi feltételek mellett (lekkönyvi tulajdonukba) kell adni.

A szükséges házhelyeket elsősorban az állami tulajdon képező — községi vagy város területén lévő — be nem épített ingatlanokból, az állami tartalék házhelyekből kell biztosítani. Ma-

gántulajdon képező házhelyet csak a tulajdonos önkéntes felajánlása alapján, vásárlás útján lehet ilyen célra felhasználni. A házhelyeket úgy kell kijelölni, hogy azokon házi konyhakertet, portát lehessen létesíteni. Nagyságuk 150 négyszögölötől a gazdasági szükségletől függően, 400 négyszögölögig terjedhet. A házhelyjuttatások során minden esetben figyelembe kell venni a község (város) rendezési tervét, illetve fejlesztésének szempontjait.

A helyi tanácsok végrehajtó bizottságai gondoskodjanak arról, hogy az építetőknek, a kérelmük beérkezésétől számított 14 napon belül megfelelő házhelyet jelöljenek ki, vagy legalább is ügyükben érdemi döntést hozzanak.

Az építési engedélyről a kérelem beérkezésétől számított legkésőbb nyolc napon belül a helyi tanácsok végrehajtó bizottságainak dönteniük kell.

Az építkezésekhez szükséges anyagok biztosítása érdekében a minisztertanács utasítja a bel- és

külföldi kereskedelmi minisztert, hogy a Tüzép-vállalatok útján 1954. évben a lakosság részére hozzon forgalomba: 110 millió darab téglát, 47 ezer tonna cementet, 100 ezer tonna égetett meszet, 52 millió darab tetőcserepet, 600 ezer négyzetméter palát, 62 ezer köbméter faárut, 640 ezer négyzetméter hűtőt, 420 ezer négyzetméter különböző padlóburkoló anyagot, ezen belül 140 ezer négyzetméter parketát, 100 ezer tekercs szigetelő kátránypapírt, továbbá az építkezésekhez szükséges különböző egyéb anyagot.

A forgalomba kerülő téglák jelenlegi fogyasztói árát 20 százalékkal, a különböző cementfajták árát 29-30 százalékkal le kell szállítani.

A tanácsok fokozzák a helyi építőanyagok kitermelését. A magánérből történő lakóházépítkezések építőanyaggal való ellátásának megjavítása érdekében a helyi ipar által termelt építő-

(Folytatása a 2. oldalon)

Mezőgazdasági dolgozóink jó munkával ünneplik a III. kongresszust

Uj, nagyszerű erejű mozgalom bontakozik ki napjainkban. Üzemek munkásai, gépállomások, állami gazdaságok, termelőszövetkezetek dolgozói, egyénileg dolgozó parasztlakosok mind eddiginél szebb, kimagaslóbb eredményekkel akarják közzétenni pártunk III. kongresszusát. Az egyszerű emberek felajánlásai mélyen tükrözik azt a ragaszkodást és megbecsülést, amellyel népünk pártunkat, szebb jövőnkért folyó küzdelmünk áharcosát körülveszi. Az üzemek dolgozóinak felajánlásai után most egyre nagyobb erővel bontja szárnyait a falvak dolgozóinak versenymozgalma. Naponta érkeznek felajánlások, vállalkozások szerkesztőségünkbe. Mint csepp vízben a tenger, úgy tükröződik e néhány leközölt felajánlásban is népünk új arcúata, munkához való új viszonya, s a megbecsülés pártunk iránt, melynek most következő III. kongresszusa is népünk felémelkedésének új kiindulási szakasza lesz.

sodnővenyt, 4500 köbméter silót készültünk.
 11. Az állatállomány fejlesztésében reánk háruló feladatokat határidőre maradéktalanul megoldjuk. Penti versenykiírást a III. kongresszus tiszteletére tettük és válaik, hogy versenykiírástunk valamennyi pontját vállalt időre pontosan teljesítettük, hogy méltóképp köszönthessük pártunk III. kongresszusát.

- Láda Imre vb. elnök.
 Dézsi Sándor All. Biz. elnök.
 Domán Gyula gépáll. ig.
 Éles Istvánné főállattenyésztő.
 Harangi Sándor mg. oszt. vez.
 Debreceni József főigazgató.
 Timári Gábor tsz. szerv.
 Mikó Antal 11, Papp Miklós 8.
 Tóth Sándor 3 holdas dolgozó parasztlakos.

Hajdúnánás termelőszövetkezetének tagjai, egyénileg dolgozó parasztlakosai a III. pártkongresszus méltó megünneplésére versenyre hívták az ország összes termelőszövetkezetét, egyéni parasztlakosait, a mezőgazdasági termelés fokozására, az állatállomány fejlesztésére. E kezdeményezés nyomán egymásután kapcsolódnak be a versenybe a termelőszövetkezetek, gépállomások, állami gazdaságok és dolgozó parasztlakosok, hogy munkasikerrel ünnepljék pártunk kongresszusát.

Hajdúnánás termelőszövetkezeti és egyénileg dolgozó parasztlakosainak felhívása az ország valamennyi termelőszövetkezetéhez, egyéni parasztlakosához

Meglévő adottságainkhoz képest múltévi termésátlagaink igen alacsonyak voltak. Részben az agrártechnikai eljárások elhanyagolása, részben a tanács munkájában fellelhető hibák miatt (talaj 6240 mázsa terméskiesésünk volt. Pártunk és kormányunk mezőgazdaságunk fejlesztéséről szóló határozata nagy segítség ahhoz, hogy ez évben terméseredményeinket növeljük, ugyanakkor fokozza dolgozó parasztlakosaink termelési kedvét. Ennek figyelembevételével határoztuk el, hogy versenyre hívjuk az ország összes termelőszövetkezeti és egyénileg dolgozó parasztlakosait a III. kongresszus méltó megünneplésére, terméseredményeink növelésére.

1. Állatainkat figyelembevéve megfelelő mennyiségű istállótrágyát tudunk földjeinkre biztosítani. Holdanként 180 mázsa istállótrágyát használunk fel s a már eddig felgyűlt trágyamennyiséget február 28-ig kiherdjük a földet végére, szarvasba rakjuk és elföldeljük.
2. Termelőszövetkezeteink a tavasz folyamán 750 mázsa nitrogénműtrágyát használunk el fejtárgyaknak, egyéni parasztlakosaink pedig 480 mázsát.
3. Nagy gondot fordítunk a talajművelés megújítására. Teljes mértékben igénybe vesszük a gépállomány segítségét, termelőszövetkezetekben minden területet, egyéni földterületeknél pedig 1954-ben 4000 holdat számunk traktorral.
4. Tarlóhántást közvetlen aratás után végezzük el, úgy, hogy a gépállomások gépeit kétfős műszakban üzemeltetjük. A villanycséplést 6 helyen alkalmazzuk, ami által 6 erőgép szabadul fel és végezhet tarlóhántást.
5. Őszi mélyszántást termelőszövetkezetekben 35 százalékban elhántós ekével legkésőbb november 20-ig befejezzük.
6. 1953-ban 840 hold öntözött területünk volt, ebből 410 hold rizs. 1954-ben 1859 holdon öntözünk s ezeknek 750 holdon termelnek rizset, míg egyéni parasztlakosaink 100 holdon, 300 holdon öntözéses kukoricát, 400 holdon öntözéses legelőt létesítünk s 300 holdon öntözéses takarmányt termesztünk.
7. Ot termelőszövetkezetünkben ez évben bevezetjük a vetésforgó szerinti gazdálkodást, az állandó jellegű brigádokat, munkacsapatokat január 31-ig megszervezzük.
8. Búza-termés átlagunkat növeltük. Otévi átlagtermésünk tsz.-ekben 8,7 mázsa, egyéni parasztlakosnál 8,2 mázsa volt. 1954-ben a termelőszövetkezetekben 10,5, egyéniéknél 9 mázsás búza-termést érünk el, azáltal, hogy a tavaszi kalászosokat 70 százalékban keresztosan vetjük, őszi kalászosainknak mintegy 60 százalékát, 1170 holdat fejtárgyunk.

Jó munkával viszonyozzuk pártunk gondoskodását

Itt a Hortobágyon, ahol nemrég még sík, pusztaság volt, gazdag termőföldek ontják a bő termést. A kunyhók helyén egészséges, világos lakások épültek, kulturális lehetőségek nyitlak meg a pusztá népe előtt. A párt gondoskodását jó munkával akarjuk viszonyozni, ezért tesszük meg felajánlásunkat a III. pártkongresszusra. Növénytermelőink vállalják, hogy március 15-re 100 hold letneket, március 20-ra 50 hold lucernát, március 24-re 120 hold takarmányrépát és április 25-re 4262 hold rizset elvetnek. Április 10-re befejezik a műtrágyaszórást.

Guba János farmvezető a fejeési átlag emelésére tett vállalkozást. A kongresszus tiszteletére 9 literrel 9,2 literre emeli teheneként a fejeési átlagot, ugyanakkor a mesterségesen nevelt borjúk súlygyarapodását azonos idő alatt 1 kilóról 1,1 kilóra emeli. A 4 százalékos elhullást 0 százalékra szorítja le.

Juhász Imre és Novák Gábor farmvezetők arra tettek ígéretet, hogy bárányoknál a választási súlyt 1 kilóval emelik. Forint-

A furtai Rákóczi tsz felhívása

A furtai Rákóczi tsz tagtsága közösen beszélt meg és határozta el, hogy bekapcsolódik a legjobbak kongresszusi versenyébe. Felhívásukban versenyre hívták a berettyóújfalui járás összes termelőszövetkezetét az alábbi pontok alapján:

1. A talaj termőerejének fokozása érdekében 1954-ben 200 hold földet letrágyáznak, ugyanakkor 360 hold búzavetésüket péntisóval fejtárgyazzák.
2. Tavaszi vetéshez a vetőmagot február 10-re megtisztítják, vetéshez előkészítik. A tavaszi vetést határidő előtt 5 nappal befejezik.
3. Február 10-re kijavítják az összes gazdasági felszerelésüket, kocsiat, ekét, vetőgépet, ekekapát.
4. Munkaerőt minden esetben úgy osztják el, hogy valamennyi munkát határidő előtt befejezhessenek, ideértve a növényápolást is, a trágyázást, cséplést, betakarítást is.
5. Aratás után közvetlenül elvégzik a tarlóhántást s 8 nap alatt befejezik. Másodvetés-ként 20 hold kölest és 10 hold rövidtenyészidejű kukoricát vetnek.

EGY ÚJ HÁZ ÚJ LAKÓI

1953 november 15-ét mutatott a naplár, amikor egy bútorral megrakott teherautó állt meg a Csapó-utcai új bérház előtt. Herczeg Istvánné költöztek ide.

Herczeg István és felesége kiváncsian járták végig az új otthonot. Tekintetük végig simogatta az új, két szoba, konyha, fürdőszobás lakást. Nem győztek gyönyörködni. Nehé boldog nevetést tört fel ajkukról, amikor ismét valami frissebb, kedvesebb meglepetést felfedeztek.

— Nézd, „édesapa“ gázfőzőnk is van, de sok finomat fogunk majd főzni rajta.

— Bizony szép, kellemes lesz a mi lakásunk „édesanyám“ — válaszolt Herczeg István.

Rögtön rendezgetéshez fogtak. Herczegné „árnyaltotta“ a munkát. A belső szobába a két pároságyat tették... ez lesz a hálószoba. A másik szobába a szelvény, a fehérneműs szekrény, a sarokba a tükör s a virágállvány került. A nagyobb bútorok hamar a helyükön is pompáztak. De a szekrényen megakadt Herczegné szeme. Nem tetszett valami rajta. Meg is mondta rögtön: Nincs közepén a bútor az a baj. Így folyt a rendezgetés tele tanácskozással, izgalommal.

Addig, míg ők a ház berendezésének gondjával voltak elfoglaltak, a széken egy hároméves

Üzemi dolgozóink vállalásai a pártkongresszus tiszteletére

A párt III. kongresszusa tiszteletére indult munkaversenyhez egyre több dolgozó csatlakozik. Nap mint nap nő azoknak a száma, akik jobb munkaadományokkal, a termelés mennyiségének és minőségének fokozásával igyekeznek kifejezni, mily nagy jelentőségű számukra a pártkongresszus.

Több lakást a dolgozóknak

A Szabadság útja végén egymásután nőnek ki a földből az emeletes lakóházak. A Keletmagyarországi Golyócsapágygyár dolgozói számára készülnek itt modern, minden kényelemmel ellátott lakások. Az építők munkáson azon igyekeznek, hogy ezeket a lakásokat mielőbb átadhassák a dolgozóknak. Ezért határozták el, hogy a párt III. kongresszusának tiszteletére az eddiginél is magasabb teljesítményeket érnek el.

Tóth István sztahanovista kubitkos brigádja megfogadta, hogy az eddigi 174 százalékos átlagteljesítményt 180 százalékra emeli. A Vadai vasbetonszerelő brigád, akiknek eddigi teljesítménye a hideg idő ellenére is 180 százalék volt — most megfogadták, hogy 200 százalékos átlagteljesítménnyel dolgoznak. Az építkezésen dolgozó brigádok mind tettek felajánlást a teljesítmény fokozására. Labonez Mihály kőművesbrigádja megfogadta, hogy 120 százalékos átlagteljesítménnyel a minőség megtartása mellett 140 százalékra emeli. Varga Antal segédmunkás brigádja 140-ról 160-ra, Göcs József segédmunkás brigádja 180-ról 200-ra, a Véghvári segédmunkás brigád pedig 150-ről 160 százalékra emeli teljesítményét. Helovics János állványozó brigádjának tagjai megfogadták, hogy a kongresszus tiszteletére az eddigi 135 százalékos átlagteljesítményüket 140 százalékra fokozzák.

A GÖCS-lakásépítkezés dolgozói azzal akarják méltóképpen

ünnepleni pártunk III. kongresszusát, hogy jóval határidő előtt adják át dolgozó társaiknak a lakásokat.

A minőség javításáért

„Üzemünkben a párttagok és pártönkivüliek nagy lelkesedéssel készülnek pártunk III. kongresszusára. Megfogadtuk, hogy a negyedévi tervünk határidő előtti teljesítésével, a havi tervek túlteljesítésével és a minőség lényeges javításával ünnepljük pártunk tiszteletére ezt a nagy eseményt — írják a Ruhagyár dolgozói szerkesztőségünkhez küldött levelükben.

És a nagy elhatározást tettek követik. A kongresszusi munkaverseny során egyre jobb eredményeket érnek el a Ruhagyár dolgozói.

A Vörös Lobogó munkateremben a II. szalag dolgozói azt vállalták, hogy 99,9 százalékos minőségi munka mellett 110 százalékosra fokozzák munkateljesítményüket. Állják a szavukat: ezt bizonyítja az a tény, hogy 100 százalékos minőségi munka mellett már 144,5 százalékos átlagteljesítménnyel tartanak. Ugyancsak kimagasló eredményt értek el az utóbbi napokban a XI-es szalag dolgozói is: 100 százalékos minőség mellett 6,2 százalékkal túlteljesítették normájukat és 3,2 százalékkal a pártkongresszus tiszteletére tett felajánlásukat.

A gyár valamennyi szalagja párosversenyben áll egymással és azon igyekeznek, hogy nap mint nap túlszárnyalják egymás eredményeit. A Béke munkateremben Geng János művezető szalagjának dolgozói legutóbb 134, Ceglédi elvtársnő szalagjának dolgozói pedig 141 százalékosot értek el 100 százalékos minőségi munka mellett. Az egyéni teljesítmények is napról napra emelkednek: Simon Zsuzsa 241, Hatala József 174, Kozák Józsefné 159 százalékos eredménnyel járnak élen.

kislány játszadozott. Babája olyan nagy volt, mint ő maga...
 *
 Azóta három hónap telt el. A szép őszi napsütést fagyos hidegek váltották fel. Ilyenkor legjobban a meleg szobában a duruzsoló kályha mellett.
 Jövetelinkre Herczeg Istvánné mosolygós arccal nyit ajtót.
 — Tessék... tessék befáradni...
 Bent a szobában friss parkett-paszta szaga terjeng. Herczegné sürrög, forog a szoba közepén, kezével könnyedén megigazítja az asztalon lévő csipketerítőt. Rend van és tisztaság. Látszik, hogy Herczegné szereti a tisztaságot, a rendet.
 — Egyedül van? — kérdelem Herczegné.
 — Nem vagyok én egyedül, itt az én „hátramozdítottom“: a kis Ilke. Ferjem az építőipari technikum esti iskolájába jár. A 61-es Trósznél személyzeti előadó. Iggyekszik, képezi magát, hogy megfeleljen a beléje helyezett bizalomnak.
 — Az eltelt három hónap alatt sok kedves eseményben volt részem. — Szinte egyszerűen akar elmondani mindent. Elmondja, hogy amikor először fűrésztörték meg a kis szőcske Ilkét a fürdőszobában, örömkönnyek között nézték a friss vízben lubickoló gyermeket.

— Bizony jó is neki, mi kiskorunkban még csak álmodni sem mertünk a fürdőszobáról. Nem is tudja még a kislányom mi is az, hogy „nincsen“.
 Igaz elég gazdag a háztartásuk. Finom tésztát sütött, húsvévest és a húshoz főzeléket készített — hétköznapi.
 Herczegné édesapja tsz-tag. Fiatal korában keserves robot volt élete. Szinte elváltozik az arca, mikor szüleinek régi életéről beszél.
 — Nem gondoltam volna soha, hogy ilyen nyugodt otthonra találjak — mondja. — Fialatok vagyunk mind a ketten. Tudjuk, boldog jövő vár ránk. Férjem is egyszerű gyárimunkás. Ácsként kezdte meg életpályáját. Szorgalmasan tanult, igyekezett s a 61 Építőipari Trósz személyzeti előadója lett. Én magam is tanuló, olvasok... Rápillantott az asztalon fekvő „Új barázdát szánt az eke“ című könyvre.
 Beszélgetésüket a kis Ilke követelőző hangja szakítja meg.
 — Mama menjünk már fürdeni...
 — Itt az ideje, rögtön meggyünk...
 Mentegetőzve néz rám, miközben kikísér, csak az ajtónál mondja búcsúszóul:
 — Gazdag a mi napunk... Így élünk mi, az új ház új lakói.
 T. J.

A PÁRTELET ALAPTÖRVÉNYE:

A demokratikus centralizmus

Pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja a lenini-sztálini elvek alapján, a demokratikus centralizmus elvén épül fel.

A centralizmus azt jelenti, hogy pártunk valamennyi szervezete egy egységes központ, a Központi Vezetőség irányításával dolgozik. A Központi Vezetőség, melyet a pártkongresszuson választanak meg, a pártkongresszusnak tartozik számadással. A Központi Vezetőség irányítja a pártot két országos pártkongresszus közötti időszakban, képviseli a pártot más pártok, szervezetek, vagy állami intézmények és hatóságok felé — mondja a szervezeti szabályzat.

A párt szervezeti szabályzata minden kommunisztól megköveteli, hogy maradéktalanul bejárta a pártfegyelmei és állandóan szilárdítsa a párt egységét. Pártunk elvárja minden egyes tagjától, hogy önfeláldozóan, fegyelmezetten dolgozzon a párt programjának megvalósításáért, fegyelmezetten végrehajtsa a felsőbb pártszervek határozatait.

A párt centralizmusa nem zárja ki a helyi pártszervezetek és egyes kommunistaik öntevékenységet, sőt egyenesen megkívánja, hogy a párt helyi szervei, az egyes párttagok öntevékenyen kezdeményezzenek, a párt általános irányvonalaát a maguk területére alkalmazzák úgy, hogy a legelőbbet tegyenek területeik előrehaladásáért. A demokratikus centralizmus nélkül elképzelhetetlen a párt belső egységének megőrzése, harcképességének fokozása, elképzelhetetlen a párt egybehangzó munkája. Ez azonban nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy azokban a kérdésekben, amelyekben a párt még nem hozott határozatot, a vélemények közötti harc folyjék. De a határozat megvitatása után és ha azt a többség elfogadta, kötelezővé válik a párt minden tagjára, minden pártszervezetre.

A demokratikus centralizmus elve nemcsak azt követeli meg, hogy a pártfegyelmei a legszigorúbban betartsák, hogy a kisebbség a többségnek, az alsóbb szervek a felsőbb szerveknek engedelmessékedjenek, hanem azt is, hogy a párt valamennyi szerve választott legyen, hogy a választott szervek rendszeres időközönként beszámoljanak szervezeteik előtti tevékenységükről. A vezető szervek megválasztásában a határozatok meghozatalában résztvevni minden párttagnak joga van, amit a szervezeti szabályzat is biztosít. A pártszervek választásának és beszámolási kötelezettségének a szervezeti szabályzatban előírt rendszeres lehetőségeit ad a párt tagjainak arra, hogy állandóan ellenőrizzék vezetőik tevékenységét és vélemény, bírálatot mondjanak munkájukról. A vezető szervek megválasztásánál minden párttagnak joga van elmondani véleményét a vezetőik és vezető szervek tevékenységéről, korlátlan joga van jelölésre, vagy a jelölés elutasítására, lehetősége van arra, hogy észrevételeivel, tapasztalataival hozzájáruljon a párt közös ügyéhez, a napi feladatok megoldásához.

A pártdemokrácia megnyilvánulásának legfontosabb formája a bírálat és önbírálat. A bírálat, önbírálat pártunk életét elemi, mely felszabadítja a széles tömegek kezdeményezését, aktivizálja a párttagságot, emeli a pártmunka színvonalát.

Az is azonban, hogy a párttagok bírálatot gyakorolhassanak a vezető szervek munkája felé, a választott szerveknek, a pártvezetőségeknek kell a megfelelő légkört biztosítaniuk. Ehhez az szükséges, hogy a vezetőség kollektíven dolgozzék, hogy ne egyes személyek döntsenek, hanem a pártvezetőség tagjai osszák meg a munkát, közösen dolgozzanak és tevékenységükről számoljanak be a tag-

ságnak. A pártvezetőségek, de a felsőbb pártszervek is az a feladata, hogy bátorítsák az alulról jövő kezdeményezéseket, nyomják el a bírálatot, segítsenek megteremteni a pártdemokrácia érvényesülésének feltételeit. Csak az a pártszervezet lehet erős és fejlődő, ahol a pártdemokrácia éltező levegője ha jár át az egész pártszervezet életébe, ahol a párttagság tud és mer élni a szervezeti szabályzatban biztosított jogaival. Balga hiedelem — mondotta Malenkov elvtárs az SzKP XIX. Kongresszusán — hogy az alulról jövő bírálat önmagától, spontánul is lefejlődhet. Az alulról jövő bírálat csak abban az esetben fejlődhet ki és ölhet nagy arányokat, ha mindenki, aki egészséges bírálatot gyakorol, biztos benne, hogy szervezeteinek támogatják, s hogy a jogtartságokat, amelyekre rámutatott, valóban meg is szüntetik.

Ma hatalmas erőforrás a pártdemokrácia a pártmunkában, de a pártdemokrácia megteremtése, kifejlésze, harc kérdése. Pártunk mindig kemény harcot folytatott és folytat a pártdemokrácia megteremtéséért, a párttagság jogainak érvényesüléséért, hiszen csak így fejlődhet ki a legszélesebb mértékben a párttagság aktivitása, alkotó kezdeményezése. Ahol a bírálatot elnyomják, ahol a bírálatot üldözik, vagy „fegyelmű” elé állítják, meri bírálni merészt, ott meglazul a párt és a tömegek kapcsolata, a párttagok nem érdeklődnek, nem mernek érdeklődni a vezetőség munkája iránt, ott elszigetelődik a párt a tömegektől s alkalmatlanná válik arra, hogy beütsse hivatását, hogy a tömegek vezetője, a tömegek nevelője legyen. Nagy Mihály elvtárs, a biharkeresztes íb. titkára említi meg cikkében, hogy a mezőgazdasági Boldog Jövő tisztelettel zárták ki Lovász János elvtársat, mert a taggyűlésen nem értett egyet a pártvezetőség javaslatával. Több debreceni pártszervezetben elterjedt az a helytelen módszer, hogy „pártfegyelmi terhe mellett” hívják a párttagokat gyűlésekre, értekezletekre. Az ilyen és hasonló „módszerek” idegenek a pártvezetés felől, a pártdemokrácia szellemétől és mélyesen ellentétesek.

Rákosi elvtárs 4 évvel ezelőtt a Központi Vezetőség 1950 február 10-i ülésén világosan megmagyarázta, hogy hova vezet a pártdemokrácia suttobodása, hova vezet, mit eredményez, ha elfojtják a bírálatot, ha a vezetőket nem kéri ki a tömegek véleményét, ha parancsolgatnak, ha magukat csallhatatlannak hiszik és a pártdemokráciát parancsolgatással helyettesítik. „Ahol elharapózik az önelégültség, az elbizakodottság — mondotta Rákosi elvtárs — az a szellem, hogy elég erősek vagyunk egyedül is, hogy nincs szükségünk a dolgozók támogatására, ott rögtön meglazul és később elvész a párt és a tömegek egészséges kapcsolata, pártunk elszigetelődik a dolgozó néptől. A kommunista öntudatos, szerény munkása pártjának, osztályának, dolgozó népének. Ez sikeresen titka. De ahol ez a szellem meglazul, ott hamarosan felüti fejét a bürokrácia, klikkek, csoportok alakulnak, állásvadászok, korrupció keletkezik, háttérbe szorítják az ifjakat, nőket, tempul az éberség az ellenséggel szemben. Egyszóval jelentkezik azok a bajok, melyek, ha kiméletlenül fel nem vesszük ellenük a harcot, előbb, vagy utóbb, de lejőre viszik a pártot.”

Nyilvánvaló, hogy az ilyen módszer nem egyeztethető össze a pártdemokrácia elvével és a párttagság véleményének semmi bevévészt jelenti.

Pártunk Központi Vezetősége 1953 júniusi ülésén feltárta azokat a hibákat, melyeket a

szocializmus építése során elkövetünk. Pártunk őszinte önkritikája iskolapéldája annak, hogyan kell viszonyulni a lenini-sztálini pártunk saját hibáihoz. A mi pártunk megfogadja Lenin elvtárs tanácsát: „A politikai pártunk saját hibáihoz való viszonya egyik legfontosabb és legbiztosabb ismérve a párt komolyságának és annak, hogy miként teljesíti a valóságban kötelességét osztálya és a dolgozó tömegek irányában. A hibát nyíltan beismerni, okait feltárni, clemezni azt a helyzetet, amely a hibát szülte, gondosan megvárni, hogy milyen eszközökkel lehet a hibát kijavítani, ez jellemzi a komoly pártot, így teljesíti a párt kötelességét, így neveli és tanítja az osztályt, azután pedig a tömegeket is.”

Dolgozó néptől nagy lelkesedéssel fogadta pártunk útmutatása nyomán kidolgozott kormányprogramot, amely új feladatokat elé állította pártszervezeteinket is. A kormányprogram, a mezőgazdaság fejlesztésének hatalmas feladatai nagy szervező és irányító munkát követelnek pártszervezeteinktől. A kormányprogram célkitűzéseit csak erős, jól működő pártszervezetekkel lehet végrehajtani. Csak úgy valósíthatók meg ezek az intézkedések, melyek nagymértékben emelik dolgozó néptől életszínvonalát, ha pártunk tagjait áthatja a dolgozó nép iránti szerep, ha megértik, hogy egyszerű célkitűzéseink egyet jelentenek a dolgozó nép felemelkedésével. Ha párttagjaink megértik, hogy hazánk minden becsületes dolgozójának a munkájára, szívére, eszére, lelkesedésére szükség van, és legfontosabb feladatunk, hogy a pártönkivüli dolgozók millióit vezessük a kormányprogram végrehajtására, akkor pártunk beültötte feladatát.

A kormányprogram hallatlan mértékben megnövelte a dolgozó parasztság termelési kedvét és a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló határozat megjelenése óta még nagyobb mértékben mutatkozik meg a dolgozó parasztság, termelőszövetkezetek kezdeményező képessége. Munkássztyálynk tagjai is egyre inkább megértik, hogy az életszínvonal emelkedéséhez a mezőgazdaság fejlesztésén keresztül visz az út, ezért mennek most tömegesen mérnökök, sztahanovisták, szakemberek falura, hogy személyesen is előresegítsék a mezőgazdaság fejlődését. Így ment Gál Gyula a Járóműjavítóbi a darvasi Bem tisz-be, így ment Cseke Lajos sztahanovista az egyik budapesti tatarozó vállalatól a Kabai Dózsa tisz-be és így mentek és mennek egyre többen, hogy kint a faluban vegyék ki a részüket a mezőgazdasági termelés segítéséből.

A pártvezetőségek újjáélesztése tehát amellett, hogy ezt a demokratikus centralizmus elve is megköveteli, a szervezeti szabályzat is előírja, azért vált szükségessé, mert egyrészt az 1951-ben megválasztott vezetői tagok időközben kicserélődtek, másrészt a vezetőségek újjáélesztése azért is szükségessé vált, mert az előttünk álló óriási feladatokat csak olyan pártvezetőségekkel és pártszervekkel tudjuk megvalósítani, melyekben olyan elvtársak vannak, akik élére tudnak állni a tömegek kezdeményezésének, akik bírják a tömegek bizalmát, akik hűek a néphez, akik képesek a pártönkivüli demokrácia szellemében vezetni a pártot.

A Központi Vezetőség júniusi ülése óta sokat beszélnek pártunkban a kollektív vezetésről. Kétségtelen, hogy az elmúlt élelesztendő alatt sokat javult a helyzet ezen a téren. Rendszer-

sebben megtartják a vezetőségi üléseket, a választmányi üléseket, javult a pártban a bírálat, önbírálat, jobban segítik pártszervezeteink a tömegek kezdeményezését. „Gondoskodni kell róla — mondotta Rákosi elvtárs 1953 október 31-én a Politikai Bizottság beszámolójában — hogy ez a fejlődés tovább folytódjék, azáltal, hogy még következetesebben alkalmazzuk pártunk életében a bírálatot, az önbírálatot, a pártdemokráciát, a kollektív vezetést.”

A pártvezetőségek újjáélesztésének előkészítése kiválóan alkalmas arra, hogy a gyakorlatban mutassuk meg, mit jelent a pártdemokrácia. A pártvezetőség akkor készül helyesen a vezetőségválasztásra, ha a taggyűlés előtt a pártbizottságokkal megbeszéli a vezetőségválasztás politikai és szervezeti kérdéseit, a bizalmi pártcsoportok értekezleteken kéri ki a tagság véleményét a vezetőségi munkájáról, megbeszéli, megvitatják velük, hogy milyen elvtársak kellenek a vezetőségbe, akikkel sikeresen meg lehet oldani a pártszervezet előtt álló feladatokat. De a pártvezetőség nemcsak az illető pártszervezet vezetőire hivatott, hanem a pártönkivüli tömegek vezetésére is. Eppen ezért helyes, ha a pártvezetőség népművelőkkel, a pártönkivüli népművelőkkel, megbeszéli a vezetőségválasztás főbb célkitűzéseit. A pártcsoportértekezleten szerzett tapasztalásokat a pártvezetőségeknek fel kell használniuk a beszámoló előkészítéséhez. Így érheti el a pártvezetőség, hogy a beszámoló valóban kollektív munka lesz és nemcsak az elmúlt két év eredményeinek és hibáinak a pusztja felsorolása lesz, hanem a végzett munka értékelése, melyben benne van a tömegek véleménye is.

Igy lehet elérni, hogy a pártdemokrácia éltező levegője járja át a pártszervezet életét már a vezetőségválasztás előkészítő szakaszában is. Ha már a vezetőségválasztás előkészítése idején így felkeltjük a párttagság és a tömegek érdeklődését, akkor a vezetőségválasztó taggyűlésen már maximális mértékben domborodik ki a tagság aktivitása, a bírálat, önbírálat szellem. „A kritika, önkritika, a pártdemokrácia alkalmazása az utolsó esztendőben háttérbe szorult a mi pártunk gyakorlatában — mondotta Rákosi elvtárs a Politikai Bizottság beszámolójában. — Emiatt elvtársaink jórésze elszórtatottól, hogy bírálják, különösen alulról, az egyszerű párttagok bírálják. Elszórtatott a pártdemokrácia éles, de éltező levegőjétől, a kollektív vezetés módszerétől.”

A mostani vezetőség újjáélesztésének kiválóan alkalmas lesz arra, hogy a párttagság a pártdemokrácia szellemében megmondhassa véleményét a vezetőség munkájáról, bírálatával segítse a hibák kijavítását. De ez a vezetőségválasztás kiválóan alkalmas lesz arra is, hogy azok az elvtársak, akik „elszórtak a pártdemokrácia éles, de éltező levegőjétől”, meghallgathassák a tömegek véleményét, kijavíthassák hibáikat.

Ezért kell nagy gondot készíteni a pártvezetőségeinknek, pártbizottságainknak a pártvezetőségek újjáélesztésére, mert ez a választás nagy mértékben fogozza a pártbeli és pártönkivüli tömegek aktivitását, erősíti a pártot és képessé teszi az előttünk álló óriási feladatok elvégzésére. A mostani vezetőségválasztás — ha a szervezeti szabályzat szellemében készítjük elő és vezetjük le — egyet jelent a demokratikus centralizmus elvének gyakorlati megvalósításával

PALLAS IMRE

Levelezőink a pártoktatásról

A DISZ-fiatalok felkészülte jelennek meg a szemináriumokon

A járási pártbizottság a DISZ politikai iskola vezetésével bízott meg. Öszintén megmondom, hogy kezdetben nem sok reményű fűztem az oktatás sikeréhez, mert a hallgatók nagyrésze még igen fiatal. Azt gondoltam, hogy nem lesz majd komolyan a tanulást. Ma már örömmel állapíthatom meg, hogy kelemesen csalódtam. Ezek az ifjak ebben az oktatási évben vesznek részt először a politikai oktatásban. De milyen jelennek! Mindig felkészülte jelennek meg a szemináriumokon. Csaknem valamennyi hallgató alaposan felkészül és saját szavaival mondja el, amit megtanult.

Az ősz folyamán, amikor még talajunkat végezték fiatal traktorosaink, gépkocsisaját hozjuk be őket a szemináriumra. Most a műhelyekben gépeket javítanak. Az egy helyen való dolgozás megkönnyítette a tanulást is. Most még nagyobb felkészültségről adnak számot. A DISZ politikai oktatás jó eredményei az új DISZ vezetőség munkájának is köszönhetőek. A DISZ szervezet jelenlegi vezetősége rendszeresen foglalkozik az ifjúsággal, pontosan megtartják a taggyűléseket és komoly nevelésben részesítik a gépállomás fiatal dolgozóit.

Radics Eva, Biharkeresztes, gépállomás

Nagyobb gondot fordítson a debreceni városi pártbizottság a politikai oktatásra

A káderoktatás SZKP történet II. évfolyamán veszek részt. A városi pártbizottság egyik termében tartják a konferenciákat.

A konferencia vezetője azonban nem tud minden esetben pontosan megjelenni. Ez maga után vonja a hallgatók elmaradását is. Hogy egyiken példát említsék, január negyedikén azzal fejeztük be a foglalkozást, hogy a bizalmi értekezleten fogja a hallgatókat: milyen időpontban tartják meg a következő konferenciát. Az értekezlet azonban elmaradt és két alkalommal egyedül jelentem meg a konferencián.

Nagy hanyagságra vall ez a hallgatók részéről is. szinte arra lehet következtetni, hogy sokan úgy gondolkoznak: „Ha nem értesítenek bennünket idejében, ez indok arra, hogy ne készüljünk és ne is jelenjünk meg.”

Az elmúlt héten már némileg kiküszöbölődtek az említett hibák. Arra kérem a városi pártbizottság oktatási osztályát, hogy gondoskodjék a politikai oktatás zavartalanaságáról.

CZIRJAK FERENC, az SZKP tört. II. évf. hallg.

Türelmes neveléssel serkentse tanulásra a dolgozókat a kenyérgyári pártvezetőség

Súlyos hiba, hogy a Debreceni Kenyérgyár pártszervezetének vezetősége nem megfelelően foglalkozik a kommunista nevelésével. Nem beszélgetnek el azokkal a párttagokkal, akik kivonják magukat az oktatásból, vagy a társadalmi munkából. Az ilyen elvtársakkal foglalkozni kellene. megkeresni mulasztásuk okát és türelmesen nevelni őket. Nem pedig — mint ahogy nálunk szokás — azonnal pártfegyelmi elé állítani.

Nagy János kenyérgyári dolgozó.

Több

A kormány célkitűzése a szociális és k... fokozottabb... meinkben má... és történt... ban e célkitű... érdekében. Po... doskodnak a... tökéletesítik... rendezéseket... védőruhák... biztosítia — e... igényeit sorolh... Nagy Imre... értesültünk —... tézkedéseket... dolgozók szo... igényeinek me... elégtétét szo... követik.

Azonban... csak annyit... hajtani, am... előírnak. Keve... deményezést... nek, a lehető... használatára. E... turális igénye... natkozik. Mé... ismerkedjen... ismeretterjesz... ka utáni szóra...

A legtöbb... túrócsoport. Do... egy kultúrvers... annak, hogy k... legyenek. Azon... munkájuk ere... teljesen csak... ken mutatkozik... csoportok játé... gyönyörködhet... bet, akiknek le... ne rá: saját ú... talában az a... honosított me... csoportok csak... peken lépnek... ben. Egyébként... senyre készüln... szerepelnek. C... esetben „érnek... túrműsort adni... Az Orvosi M... pességű kultúr... november elej... kor lépett fel... az Alföldi... rosszabb a hel... kor és azt meg... kor régen” ad...

Mástól... az aggtelekt... közelében új... kövülág járul... Pongósan aug... kucs László, s... letűsű lelkes... jársai hazár... gazdag vidék... fedezték fel.

Megannyi... előre nem lá... toltta a kutá... azonban hossz... pokon keresz... az élevezéssé... nekivágtak a... nak. Sokszor... gumiruhában... ben vagy h... dresszben, s... mutatványoka... szor sziklaom... de lépésvöl... va a karbid... fényénél hódí... ember soha... rabot.

Akkoriban... hallott a Bék... zéséről. Azót... dósok, turistá... keresték fel... barlangot.

Ahogy e... Keskeny vasl... járaton leeres... barlangba —... vancsikat —... rendkívül fár... eljutunk a... szűk szífonok... sen folydogál... vízében az els... ményhez. Sár... arrébb hófeh... hosszú kőcsap...

Több kulturális rendezvényt üzemünkben

A kománypogram alapvető célkitűzése a dolgozók anyagi, szociális és kulturális igényeinek fokozottabb kielégítése. Üzemünkben már egy sor intézkedés történt, vagy van folyamatban e célkitűzés megvalósítása érdekében. Fokozottabban gondoskodnak a terhes anyákról, tökéletesítik a munkavédelmi beállításokat, a védőtelemek és védőruhák kiosztását rendeltettség szerint — és még egy sor más tényleg sorolhatnánk fel. S amint Nagy Imre elvtárs beszédéből értjük — a végrehajtott intézkedéseket ez évben újabb: a dolgozók szociális és kulturális igényeinek még fokozottabb kielégítését szolgáló intézkedések követik.

Azonban igen sok üzemben csak annyit igyekeznek végrehajtani, amennyit a rendelkezésükre áll. Kevés az önálló kezdeményezés, az üzem adottságainak, a lehetőségeiknek alapos kihasználása. Ez különösen a kulturális igények kielégítésére vonatkozik. Még mindig kevés az üzemekben a kultúrnapok, az ismeretterjesztő előadások, a munka utáni szórakozási lehetőség.

A legtöbb üzemben van kultúrnap. Dolgoznak is. Egy-egy kultúrverseny a bizonyítéka annak, hogy komoly munkát végeznek. Azonban az a baj, hogy munkájuk eredménye jóformán teljesen csak a kultúrversenyeken mutatkozik meg. A kultúrnapok játékában éppen azok győnyörködhetnek a legkevésbé, akiknek legtöbb joguk lenne rá: saját üzemük dolgozói. Általában az a helytelen szokás honosodott meg, hogy a kultúrnapok csak nagyobb ünnepeken lépnek fel saját üzemükben. Egyébként vagy kultúrversenyre készülnek, vagy máshol szerepelnek. Csak a legtrikább esetben „érnek rá” otthon kultúrnapot adni.

Az Orvosi Műszergyár jó képességű kultúrnapot például november elején és szilveszterkor lépett fel az üzemben. Az Alföldi Nyomdában még rosszabb a helyzet: szilveszterkor és azt megelőzően „valamikor régen” adtak műsort az

üzem dolgozóinak. Jelenleg pedig kultúrversenyre készülnek. Az Alföldi Nyomda kultúrnapotja kultúrverseny után sem ér rá a nyomda dolgozóit szórakoztatni — fontosabb feladatuk akad: a Központi Kultúrotthonban lépnek fel két-zer is február végén. Hogy a nyomda dolgozóit is szórakoztatni kellene? — ezzel vajmi keveset törődnek a kultúrnap vezetői.

Üzemünkben nem veszik kellően igénybe a csasztuska brigádokat sem. Ugy gondolják, hogy elég, ha mikrofonon keresztül egy-egy hanglemmel jutalmaznak a jó eredményt elérő munkásokat. Ennél sokkal nagyobb örömet okoz az, ha az üzem csasztuska brigádja keresi fel ezeket az elvtársakat. A hibát elkövetőkre pedig sokkal nagyobb hatással van, ha „kiénekelik” őket. Az Orvosi Műszergyárban jóképességű csasztuska brigád van (országos versenyen is kiválóan megálta a helyét) — mégsem használják fel segítségét. Az Alföldi Nyomdában — ahol egyébként igen sok a dalos — meg sem szervezték a csasztuska brigádokat. Sőt még az üzemieknek is nemrég felosztott.

Elégítsük ki a fokozódó igényeket

Kevés gondoskodás történik a dolgozók munkautáni szórakoztatásáról. Nincsenek klubtermek, ahol az öregek, fiatalok olvasgatással, sakkozással, vitaközzel, táncal, társasjátékokkal tölthetnék el az estét. Ezekben a klubtermekben lehetne ismeretterjesztő előadásokat, filmvetítéseket tartani. Nagyon helyes az Alföldi Nyomdának az erre irányuló kezdeményezése: minden héten egy-egy előadást tartanak, meghívott előadóval a dolgozókat érintő kulturális kérdésekről. Lesz irodalmi, zenei, természettudományi előadás.

Az üzemek kultúréletében mutatkozó hiányosságokat mielőbb meg kell szüntetni. Elő, eleven, sokoldalú kultúréletet kell kialakítani. Nem arról van itt szó, hogy a kultúrnapok minden héten előadást rendezzenek üzemükben; hogy minden napra valamilyen kulturális megmozdulást iktassanak be. A dolgozók

igényeinek, kívánságainak megfelelően irányítsa az üzem párt-szervezete, a szakszervezet és a DISZ segítségével a kultúréletet. Legalább minden hónapban egy kultúrnapot rendezzenek, harcolják ki a klubtermet, teremtsék meg a munka utáni szórakozási lehetőségeit. Pontos ez, mert a kulturális rendezvények közelebb hozzák egymáshoz az üzem munkásait és komoly segítséget nyújtanak a feladatok végrehajtásához, elengedhetetlenül szükséges a jó kollektív szellem kialakításában. A „kiválóak tisztelgetése” rendezett előadások is fokozzák ezekben az elvtársaknak, sőt az üzem valamennyi dolgozójának munkakedvét.

Több kulturális rendezvényt üzemünkben ezzel gyorsulhat meg a munka és — ami szintén jelentős dolog — vidámabbá válik az élet.

Ny. T.

Tovább tart a szeles idő

A hónap és egyben az 1953—1954-es tél leghidegebb napja csütörtökön volt Debrecenben. Csütörtök reggel 23,7 fokot mutatott a hőmérő, míg a talajmenti hőmérséklet mínusz 30 fok volt.

27-ről 28-ra virradó éjszaka 25,3 fok hideget mértek. Pénteken már valamivel „melegebb”

lett a hőmérséklet, a reggeli órákban mínusz 15, péntek éjjel mínusz 17,3, talajmentén pedig 20,3 fokot mutatott a hőmérő. Tegnap reggel és a későbbi órákban is a hideghez erős szél párosult, a talajmenti hőmérséklet mínusz 27 fok, a reggeli órákban pedig 14 fok volt. A hideg, szeles idő tovább tart.

A DEBRECENI KUTATÓK SIKERE A BÉKEBARLANGBAN

aztán minden fordulónál újabb és újabb lenyűgöző kép. Most térdigérő, kristálytisza vízben gázolunk, sokszor a laza omladékhégyek háznagyságú sziklatömbjei között vágunk utat, vagy hasoncsúszva bujunk át a keskeny szorosok között. Kabátunk, nadrágunk bánja, de oda se neki. Oly festői a kép, hogy mindent elefelejt. Főlötünk éppen méteres cseppkövek lógnak alá a sötét mennyezetről — ezen a részen sem bírnak betelni a sok csodáival.

A „Vaskapu-szoroson” túl egy óriási cseppközfüggőny pillantunk meg: a függöny hosszúsága eléri a 8—10 métert is, szélessége pedig több mint 80 centi. Alsó vége, mint ha késsel megszették volna be — kettéhasítva. Az óriási függönyön sokhelyütt félarasznai kaléktüskék ragyognak. Méreteiben nincsenek olyan nagy termek, mint Aggteleken, de ezek sokkal szebbek, csodálatosabbak.

Közel négy kilométer tetünk meg három óra leforgása alatt a Békebarlang főágában. A több mellékággal együtt azonban sokkal hosszabb a már felfedezett út. Több mint tizenegy kilométer. Jakucs László munkatársával együtt rábukunk egy széles ágra, amely az aggteleki barlang felé vezet. Ha megtalálják az összeköttetést a két barlang között, azt jelentené, hogy az aggteleki

barlang 35 kilométeres hosszúságban a világ leghosszabb cseppkőes barlangja.

Megnyitották tehát a Békebarlang évezredek óta záratlan útjait. A csodáivalólakon túl azonban a barlang még sok-sok meglepetéssel szolgál. A legérdekesebb jelenség, hogy a Békebarlangban néhány órai bejáratkozás után elmúlnak az influenzás megbetegedések, a lázas beteg teljesen gyógyultan jönnek fel a barlang-úrból.

Mi lehet a gyógyhatás oka? Uri József, a Debreceni Gyógy-szerkutató Intézet adjunktusa már a múlt esztendőben megkezdte a kutatásokat. Először új alkalmazással meggyőződött a barlangban a penészgombák elterjedtségéről, gombaspórákat gyűjtve kísérleti edényeibe. A hazahozott vizsgálati anyagot feldolgozva 27féle penészgomba tenyésztett ki — közülük azokból tíz termel antibiotikumot, vagyis különleges gyógyhatású anyagot. Azóta már megállapították, hogy a barlangból izolált gombák egy része a gennykeltő baktériumok ellen irányul. (Ezzel lehet magyarázni azt, hogy a barlang felfedezésének könnyebb vagy súlyosabb sérülése sokkal kevésbé gennyesedett el. — A szerk.) Jónéhány, a barlang levegőjéből izolált penész pedig a bélferítéscsökkentő létrehozó baktériumok ellen termel ható-

Levelezőink

a sajtóról

Tizenkét évvel ezelőtt nem is gondoltunk arra, hogy a Szabad Népet, a dolgozók sajtóját szabadon olvashatjuk. Sok Hajlított bűrtorgyári dolgozó olvassa a Szabad Népet és a helyi Néplapot. 1943-ban jutott el hozzánk először a Szabad Nép. Érdeklődve olvastuk. Igaz ezért majdnem fogunk történi, mert Tóthfalussy elvtárral együtt alig tudtuk eldugni az újságot az akkori igazgató elől az István Gézmalmomban.

De az idők nagyot változtak. A felszabadulás óta mi dolgozók nyugodtan olvashatjuk a mi sajtónkat. En is, mint a Néplap levelezője több levelet írtam, melyet hasznosítottak. Mi dolgozók megfogadjuk a sajtó napján, hogy a Szabad Népet nemcsak járattuk, hanem segítjük is a sajtót leveleinkkel. Tudjuk, hogy az újság ügyes-bajos dolgokban segítségünkre van.

Tömösvári János
hajlított-bűrtorgyári
sztahanovista.

★

A magyar nép a felszabadulásal együtt teljes sajtószabadságot kapott. A napjainkban megjelent sajtó a dolgozók érdekeit képviseli. A sajtó egyik erőnye az, hogy úgy az eredményekre, mint a hiányosságokra nyitlan rámutat. Öszintén meg kell írni, hogy bennünket az Orvosi Műszergyár munkásait is nem egyszer bíralt a Néplap. A hibák feltárása mellett azonban megmutatta a kivezető utat, a hibák

kiküszöbölésének módszerét. Alig két hónapja, hogy gyárunkban „Csipesz” címmel üzemi újság indult. Kezdeti nehézségekkel küzdöttünk, de munkánk könnyebbé vált akkor, amikor a Néplap hasábjain megbíráltta üzemi lapunkat s így az elkövetkező hónapokban elérjük azt, hogy üzemi újságunk valóban segítse a gyár dolgozóinak munkáját.

Kecskés Mihály

Orvosi Műszergyár dolgozója.

★

A sajtó egyik legfontosabb segítője a dolgozóknak. Ezen keresztül értesülnek a dolgozók a kormány intézkedéseiről, az országban történő eseményekről. A mai szabad sajtó neveli, tanítja a dolgozókat. Mi üzemi dolgozók különösen örömmel olvassuk a munkaversenyéről szóló híreket, írásokat. Ezek a hírek segítik munkánkat, tapasztalatokat nyertünk más üzem dolgozóinak munkamódszeréből.

Szeretnénk, ha a sajtó az elkövetkező időben is sok érdekes cikket közölné úgy az üzemek, mint a termelőszövetkezetek oldaláról, mert az Ufentartó Vállalat dolgozói rendszeres olvasói a Szabad Néplap és a Néplapnak.

A magyar sajtó napján további jó munkát kívánunk a sajtó dolgozóinak a feladatok végrehajtásában.

Joó János

Ufentartó Vállalat dolgozója.

Nagyarányú építkezések a szoboszlói tangazdaságban

Az Agrártudományi Egyetem az elmúlt esztendőben Hajdúszoboszlón tangazdaságot létesített. Az idén a tangazdaságban nagyarányú építkezések kezdődnek. Ötszáz dolgozó részére az üzemi konyha és a kultúrház építését már megkezdték. Ezenkívül négy, egyenként 60 személyes munkásszállás építéséhez is hozzáfogtak.

A tangazdaságban ebben az évben bekötöutakat, gazdasági vasutat, fúrott kutakat, istállókat, magtárakat, silókat, takarmánynyomhat, nagyméretű gépjárműhelyet, zuhanyozót, orvosi rendelőt, valamint a dolgozók részére lakóházakat építenek.

Mástfél éve 1952. nyarán az aggteleki cseppkőbarlang közelében új, csodálatos cseppkővilág járult a felfedezők elé. Pontosan augusztus 4-én Jakucs László, egy debreceni születésű lelkes fiatal geológus és társai hazánk szépségeiben gazdag vidékének új kincsét fedezték fel.

Megannyi veszély, sok-sok előre nem látott akadály gátolta a kutatókat. Jakucsék azonban hosszú heteken, hónapokon keresztül nem törődtek az éleveszéllyel, fáradtsággal; nekivágtak a nagy vállalkozásnak. Sokszor a hideg vízben gumiruhában, buvárfelszerelésben, vagy ha kellett fürdődresszben, sokszor akrobata-mutatványokat végezve, sokszor sziklaomlásokkal dacolva, de lépésről lépésre előrehaladva a karbidlámpák pislákoló fényénél hódították meg ezt az ember soha nem látta földárabot.

Akkoriban az egész ország hallott a Békebarlang felfedezéséről. Azóta geológusok, tudósok, turisták és érdeklődők keresték fel a Jósavó mellett a barlangot.

Ahogy egy vékony és keskeny vaslétrán a szűk bejáraton leereszkedünk a Békebarlangba — megérjük a kíváncsiakat — és megéri a rendkívül fáradtságos is, amíg eljutunk a sziklafolyosókra, szűk szifonokra és a csendesen folydogáló Komlós patak vízében az első cseppkőképződményhez. Sárga, vörös, majd árnyalt hófehér üvegszerű hosszú kőcsapok villogó erdejé-

tők fáradságos munkája nyomán a Hajdúszoboszlói Gyógy-szer-gyár, amely világviszonylatban is egyetlen lesz, a gyógyulást kereső, influenzában megbetegedett emberek egészségének helyreállítására. Ezenkívül a gombafüzesek között kutának azok után, amelyek elpusztítják a Koch-bacillusokat, vírusokat. Ezeknek hatását a Debreceni Gyógy-szerkutató Intézet kísérleti laboratóriumában különösen állatkísérleteken döntik majd el.

A legelőrehaladtabb szódiumban a belfertőzések leküzdésére szolgáló gyógyszerek előállítására folyik az Intézetben: eddig Magyarországon még nem gyártott gyógyszer készül a Békebarlangban talált penészgombákból.

Nagyjelentőségűek ezek a vizsgálatok és kutatások. Ha sikeresekek lesznek — a debreceni orvosok nevéhez fűződnek majd a sikerek. A kutatók munkáját a dolgozók ezreinek tízezreinek figyelme kíséri. Nagy dolgokról van szó: ha sikerül, az egész emberiséget ajándékozhatják meg az új gyógyszerekkel. Az eset egyébként első a barlangkutatás eddigi történetében, hogy orvostudományi vizsgálatok folynak egy barlangban talált, penészgombával.

Nincs kizárva, hogy a Békebarlang nemcsak páratlan természeti látványossággal, hanem gyógyhatása alapján is híressé lesz.

A jelek biztatók: közelebb újabb eredmények várhatóak a kutatás frontján.

Tél a kujbisevi erőmű építkezésén

Írta: Alekszej Sztjepanov

Az óriás folyót, a Volgát bilincsbe verte a fagy. A tél vastag hótakarót terített szét és a partokon, a hegyoldalokon behintette hóval, csillogó zárnarával a fákat, bokrokat.

A természet álomba szenderült most néhány hónapra — mondja Grigorij Klimin mérnök — de számunkra, építők számára ez az évszak nem a télen pihenést jelenti. Tovább kell fokoznunk munkánk iramát, a munka frontját még szélesebben ki kell bontakoztatnunk.

Már a negyedik tél, amit a vízerőmű építői itt töltének a Volga partján. De van is látszaja munkájuknak. Sok új tapasztalatunk az építésnél, aminek a múlt télen még nyoma sem volt.

A legfontosabb, ami azóta történt az, hogy az erőmű alap-építménye naponta már 4000 köbméter betonanyagot építenek be. — Rövid idő alatt azonban el kell érniük, hogy a beton beépítésének napi normája 15—18.000 tonnára emelkedjék. Feltétlenül szükséges, hogy így meggyorsítsák az építkezést iramát. Csak így tudják az építési munkákat teljesen befejezni arra a határidőre, amit a szovjet kormány a vízerőmű üzembehelyezésére kitűzött.

Klimin mérnökkel ott állunk a magas, széles földgát. Egy ideig lenes zárógát ez, amely körülfogja a vízerőmű gát és az alsó zsilipsor hatalmas alapjait. Több mint egy negyedikméteres területen folytak a munkák. Peszeg az élet mindenütt: ekskavátorok vájják a földet; önkormányozott teherkocsik sorakodnak, földdel megrakottan nyüzsgenek, érkeznek, mennek, odébb

vasvázakat szerelnek az építmények alapjába, itt cölöpöket vernek, amott védőhálókat feszítenek ki a függővasút csillái alatt...

Az óriási betonkombinátorból szállják ide tehergépkocsikon a betont. Ennek az egy kombinátornak 8000 tonna a napi termelése. De rövidesen üzembe állítanak még több ilyen betonkombinátorot. A mellesz, jeges szél és a hőerőteger sem állítja meg a szerelőmunkákat.

Látja amott azt az acél-építményt? Több mint egy kilométer hosszú, magasvasút váza az, amin majd a betont szállítjuk a kombinátortól az erőmű alapjához. Hamarosan meg is szüntetjük a gépkocsival való szállítást, hiszen több ezer kocsi sem győzné hordani azt a rengeteg betont.

Az alsó zsilipeknél óriási elektromos földszivattyúk dolgoznak a majdnem 10 kilométeres mederszakaszon. A gépek óránként 1000 köbméter földet emelnek ki a csatornából. Megszakítás nélkül egész éven át működnek, s teljesítményük most ezen a télen majdnem olyan magas, mint a nyáron volt.

Az óriási méretű földmunkák (150 millió köbméter földet kell megmozgatni) és a rendelkezésre álló rövid idő (öt év alatt kell befejezni a munkát) a vízerőmű építésére, a mérnökökre és munkásokra azt a nagy és új feladatot róta, hogy a vízzel működő gépi berendezéseket üzemeltetéseik a kemény tél nehéz feltételei között is. Sikeresen és igen elmesén oldották meg a feladatot: a folyómeder fenekéről szivattyúzzák a vizet a földszivattyúba. Így a kevésbé

lehűl víz megakadályozza a jégképződést és biztosítja a földszivattyúk zavartalan működését.

A vashetonból épített zsilip- tálpak mint gigantikus háromszögek merednek előtűnk. Már több mint 200.000 köbméter betont építettek be ezekbe az óriási berendezésekbe. Az acélvázak rudjai valóságos erdőt képeznek a betontalpak szelén. A betonozó zsálat keszkes falal látták el, a két fal közé vastag fűrészpörteleget tettek. De most az erős fagyok idején ez sem elegendő, kívülről még meleg „ruhákat” és vitorlavászonrakarókat kell a falakra. A tömbök belsejébe gőz és elektromos fűtőberendezéssel melegítik, hogy meggyorsítsák a beton száradását.

Esszevettem, hogy itt, az alsó zsilipek építésénél másként oldották meg a betonszállítást. Nincsen függővasút, helyette a melegítő gőzcsövekkel párhuzamosan beton- uabarc-vezető csövek haladnak át az egész alapgyűrűn, amelyeket közvetlenül a tömbökbe nyomtatják a betonhabarcsot szivattyúgépekkel.

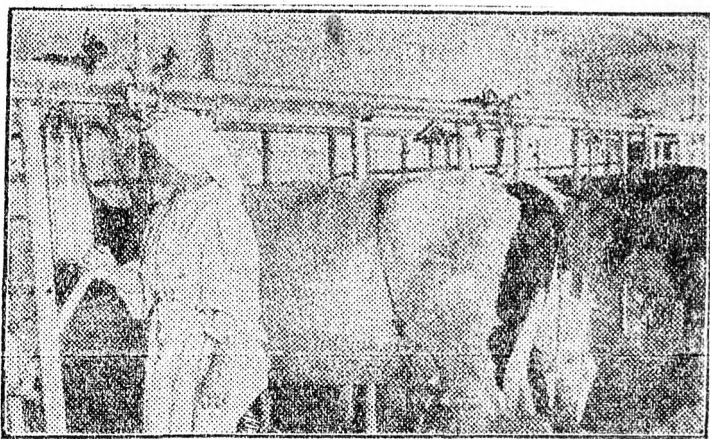
Az alsó zsilipsor építésének vezetője, Szergej Levancsuk elmondta, hogy tíz betonszivattyútelep működik itt. Mindegyik telep 40 köbméter habarcsot présel óránként a csövekben át 200 méter távolságra. Az alsó zsilip építmények kollektívája határidő előtt teljesítette 1953. évi munkatervét.

Az 1953—54-es tél a nagy betonozó munkák kiterjesztését és az építés munkarendjének továbbfokozását jelenti a kujbisevi vízerőmű építésénél.

Egy moszkvakörnyéki kolhozban

Moszkvától néhány kilométerre, a Ranyenszkij-kerületben van a „Molotov”-kolhoz. Soküzemű gazdaságában különösen fejlett az állattenyésztés és zöldségtermelés. A kolhozparasztoi állandóan növelik a gyümölcsösök és szőlők területét. A kolhoz méhészettel is foglalkozik.

A kolhozparasztoi igen nagy figyelmet fordítanak a tehén- és szarvasmarhák tenyésztésére. Az évi átlagos tejhozam eléri a 4208 kilogrammot. A takarmánybázis alapját a vetett fűfélék képezik. A kolhoz gazdag termést gyűjt be az évelő fűvekből és évente átlagosan minden tehénre legalább 5 tonna takarmányt silóz.

A képen: A. Novikova fejőnő a villanyfejőgép munkáját figyeli a Moszkva-környéki „Molotov”-kolhozban. (Foto E. Jevzerihin.)

HAJNALTÓL - ALKONYIG

A hatalmas tartógerenda reccsogva, ropogva hullott a padlóra. Elzárta a kijáratot. A száraz fatestet nagy lángnyelvek nyaldosták, fojtogató sűrű füstfelleg lepte el a szobát.

Tóth Sándor tehetetlen kétségbeeséssel állt a szoba közepén. Gyermekét velőtrázó, gőrcsős sírással szorongat anyjuk mellett. A tehetetlenség kínzó érzése szorongatta szívét.

Az ablakhoz rohant. Nem fordította el a zárat, csak belemarkolt és megrántotta, a mindenre elszánt ember megsejtorozódott erejével. A keretből csörömpölve hullott ki az üveg. A kétemeletnyi magasság most különösen nagyknak tűnt. Egy felhőkarcoló tetején érezte magát. Nyakán kidagadtak az erek:

— Segítség emberek!... — ordította. Erces, erős hangját visszaverték a túldolai házfalak. — Segítség! — ismételte meg megegyezten, aztán már színtel nélkül ordított — segítség — segítség — segítség!!!

Hangja egyetlen hosszú, elnyújtott kiáltással olvadt. Aztán egyre erőlenebb lett. Berekedt. Már szinte hörögte a szavakat, mint a haldokló, aki utolsó erejét veti latba, hogy elmondjon valamit. Hasztalan. Nem figyelt rá senki. Mindenki a maga bajával volt elfoglalva.

Lángokban állt az utca. Az úttestet, a gyalogjárót lövedékek szabdalták fel. Halottak heverték és haldoklók fetrengtek mindenütt. Egyiknek a karja, másinak a lába hiányzott, egy harmadikat derekban szakított ketté a lövedék. Vér és vér mindenütt.

Borzalmas volt az utca képe. De Tóth Sándor most nem látta ezt. Nem tudta felmérni az agya, csak a maga tragédiáját érezte. — Segítség! — mondta meg-egyszer, de most már inkább csak magának. Kiáltásnak szánta, de csak halk rekedt sutogás lett belőle. Belátta, hasztalan az igyekezete. Nincs menekülés. Gyerekeihez rohant és vad erővel szorította őket magához.

Nincs menekülés! Itt kell vesznie fiatalon, telve nagy és szép tervekkel. S itt pusztul vele együtt felesége, 10 éves Laci fia, akéhez olyan szép reményeket fűztek. Igen muzikális gyerek, „zongoraművész lesz belőle” — tervezték. A hét éves Éva, meg a kis Zsuzska, aki a napokban mondta ki az első érthető mondatot.

A lángnyelvek egyre közeledtek. Egyre kibíthatatlanabb lett a hőség, egyre maróbb a füst. A fekete pernye elborította, belepette a szobát.

— Nincs menekülés! — dobolt tompán, fájdalmasan agyában a gondolat. Egyre nyomasztóbban érezte a szavak súlyát. Halántékán kidagadtak az erek. Tüdeje vadul sipolt, fújtatott.

— Nincs menekülés! Átkozott sors... De miért kell ennek így lennie!!! A kérdés még megfogalmazódott benne, de felelettel már nem tudott adni rá fáradt, kimerült agya. Tompán, mint valami lázalomban egyetlen szó zibongott benne állandóan, ellepte az agyát, mint egy nagy undorító hulló:

— Háború, háború, háború... Kezével arcát kaparta. Göröcsös ujjai helyén kiserkent a vér. Aztán minden ereje elhagyta... *

Felesége ébresztgette. — Sándor mi van veled? Rémes, mily nyugtalanul alszol, — hallotta a hangját távolról, sejtelmesen.

Kinyitotta szemét, aztán gyorsan az ablakra tekintett. Anyjától tanulta még gyermekkorában:

— Ha rosszat álmodtál, nézz az ablakra, hogy gyorsan elfelejtsd. Hasznos tanács volt. Több-ször kipróbálta már sikerrel. Az álom hatása azonban erősebb volt, nem tudott tőle megszaba-

duzni. Agya tompán lüktetett. Még nem tért teljesen magához. Az álom és a valóság megsejtené járt, kábult féllalomban. Aztán szeme egyre jobban megszokta, agya egyre jobban felfogta a való élet fényét.

Hajnalodott. Az ablakon kékesszürke fénysávok törtek a szoba sötétjébe...

Csend volt, végtelen nagy csend, amit csak a gyerekek egyenletes, egészesleges lélegzetvétel zavar meg.

Tóth Sándor számára most valami különös zenéje volt ennek a végtelen csendnek, ennek a nagy-nagy nyugalomnak. A csend hangokká változott a füleiben és úgy hatolt az agyáig, mint egy kedves kis dal, amit az anyja dudolt neki valamikor régen, pendelyes korában. A dal-lam azonos volt, csak a szöveg változott. Egyszerű szöveg volt. Egyetlen szó ismétlődött benne mindig, agyat nyugtató, szívét melegítő szelidesség:

— Béke, béke, béke... *

A kínos álom emlékeitől nem tudott megszabadulni még akkor sem, amikor kilépett a kapun, megindult munkahelye felé. Azt, hogy él, egy kicsit még mindig váratlan ajándéknak érezte, a nyomasztóan valóság-izú álom után.

Az utcát, a házakat hó borította. Friss, porhanyós hó csikorgott a lába alatt. Éjszaka megint havazott.

Nem sietett. Korán elindult, volt ideje bőven. Ugy ment, mintha még mindig aludna. Ráköszönök, észre sem vette. Agyában egymást kergették a gondolatok.

— Különös álom, különös... Hányszor volt már nehéz, rossz álma. Soha sem tépedett ilyen nyomasztóan az agyára egyiknek az emléke sem. Ez azonban

még mindig pityeregve válasszolt:

— Ellopták! Csak jött egy fiú... elvette, aztán már szaladt is.

— No és Laci nem volt ott?

— Ott volt! — vetett egy durcás tekintetet bátyja felé a kislány.

— S miért nem segített, miért nem védett meg? — Tóth Sándor változatlanul kislánya felé intézte a kérdést, de ezúttal a fia válaszolt:

— Mert csúfolt, nem érdemelte meg.

— Ejnye, ejnye — csóválta fejét Tóth. — Hát milyen testvérek vagytok ti?

— Nézd csak fiam, hűgödötől azért tudtál ellopni a labdát, mert egyedül volt és gyenge volt. Te ezt tudtad és mégis télenlő nézted, sőt tudod azt is, hogy lopni nem szabad, mégis eltűrted, hogy a szemed előtt lopjanak.

Belemarkolva üstökébe, magához húzta a fiút:

— Nagyon helytelenül viselkedél. Tanuld meg fiam: minden igaz ügyért keményen kell harcolni, ha nem ezt teszed, legközelebb a te játékaid kerülhetnek majd veszélybe.

A fiának beszélt, de egy kicsit önmagának is. Az egyszerű szavakban úgy érezte, nagy, komoly tanulságok rejlenek saját maga számára is.

Lassan alkonyodott. A kályhában hangosan dorombolva égett a tűz. A falakon furcsa tűzcsíkok ugrándoztak. A szoba kellemes melege átjárta egész testét.

Bekapcsolta a rádiót, aztán kényelmesen elnyújtózott a mélybűlű karosszékben.

Milyen jó is ez a nyugalom, ez a béke... *

A rádióban Molotov elvtárs szavait közvetítették. Tóth Sándor úgy érezte róla, érte beszélt...

Szokatlanul jól és nyugalmassan aludt ezen az éjszakán... *

— Obersovszky Gyula. —

TÁNCMŰ

Hor

Népi tánc kibontakozó fejlődött, nagyobb figyelmet fordítottak a népi táncra, s azok vezetésére, együtt

A népi tánc napra örvendően számszerű adatok tendőhöz viszonyított a táncolni. Utóbbi években a táncosportok létszáma augusztusában, melyek szervezői

lándó táncosport nyitva sokkal létszággal kezdte idénportja is. Az újak, s részben a Kényérgyár, Országgyűlés, Gyógyszer-gyár, Csoportok munkatapasztalhatjuk.

hogy a néptánc és színpadi produkciókunk arra, hogy a nem is gondolnánk megtanult táncos nem a szórakozás benne. Lassan odátáncosportoknál

lönváltástani a néptánc, amit néptánc láltam, hogy a táncot” produkált s a lementek szvingel azoknak, akik meg

Azok a csoportok nem hosszú életűek, ganda érában lehet De vizsgálat az, hogy csoportok, helyükbe gasabb igénnyel. Me

tege lassan megcsökkentő ultramodérnáját a szórakozást igaz s ezt a néptánc sástáncokban meg

A táncmozgalmak megszervezetekkel, leg az üzemek életi szervezettek, tímegek tanácsok jelentős r

juk tartozó táncosok színpadon nem csoport, vagy együtt munkájával, vagy a némi figyelmet. Sz

tásoknál nem hajlat csoport próbáinak a portban való részvétel érdekeivel, vagy a t

is jelentős munka, a szervezeti funkció becsüli a dolgozók a csúll a kollektív sz

kötelességeit is, és dolgozók alkotmányos jogát. A táncos szűz és száz példák súlyos következmény ezek közül néhányat de csak saba alatt, fülébe, vagy egyáltalán

Először is a kultúrát segít elmutatni meg, tétül a kapkodás, am

mindig egy-egy állatáncosokat, még oly

lyen is, mint a Debr

Bármilyen erőfesz

ha a dolgozók ninc munkájuk fontosság

szükségét.

A Rubázati

elbocsátották a dolg

túrmunkát, de nem

receni Népi Együtt

a meg nem becsül

a táncosokat. „Vin

egy- vagy többgyer

értik a táncosport,

port munkájában

megbecsülik, szerez

magyar népi kultúr

riasztja őket.

Megtörténik, hog

csoport próbájával

tartják, így biztosít

mű hallgatóságot. A

nem képesek a csop

tenni, hogy próbát t

★ A szocialista kultúráért ★

TÁNCMOZGALMUNK NÉHÁNY KÉRDÉSÉRŐL

Hozzászólás a „Kulturális fejlődésünk akadályai” című vitához

Népi táncművészetünk egyre szélesebben kibontakozó fejlődése szükségessé teszi, hogy fokozottabb figyelmet fordítsunk művelőire, terjesztőire, együtteseink, táncsoporthatóságaink munkájára, s azok vezetőire.

A népi táncmozgalom egyre erősödik, napról napra örvendően kiszélesedik, mint ahogy ez számszerű adatokkal kimutatható. Az elmúlt esztendőhöz viszonyítva szinte ötszörösére emelkedett a táncolni akarók száma csak a Debreceni Utóórházban. Az Építők Kultúrotthona 80 tagú táncsoporthal készült az „Építők Napja”-ra 1953 augusztusában. Ma már Zámbori István igazgató felkésztetett munkája eredményeképpen állandó táncsoporthatóság van. De a tavalyihoz viszonyítva sokkal lelkesebb és nagyobb létszámú tagcsapattal kezdte idei munkáját az MTH táncsoporthatóság is. Az üzemi táncsoporthatóságok megszaporodtak, s részben megerősödtek. A Dohánybevitel, Kenyérgyár, Orvosi Műszergyár, Hajdúsági Gyógyászati Gyár, Gördülőcsapágygyár s a többi csoportok munkájának néha komoly eredményeit tapasztalhatjuk. Ennek ellenére mégis azt látjuk, hogy a néptánc egyre jobban kiszorul az életből, színpadi produkcióvá válik. Nem egy példát tudunk arra, hogy gyakorló néptáncosok még csak nem is gondolnak arra, hogy a táncpróbaon megtanult táncok nemesak színpadra valók, hanem a szórakozást, mulatságot is megtalálhatják benne. Lassan odáig jutott a helyzet még falusi táncsoporthatóságoknál is, hogy a fiatalok kezdte külvilágban a mulatságforma neki tetsző részét, amit néptáncként művel. Nem egy helyen láttam, hogy a táncsoporthatóság „néptáncot” produkált s mikor vége volt az előadásnak lementek szvingelni — nem kis szegényekre azoknak, akik megtették — táncos ruhában.

Azok a csoportok, ahol ez a kettősség megvan, nem hosszú életűek. Némelykor csak nagy propaganda árára lehet a táncosokat összeverbuválni. De vigasztaló az, hogyha meg is szűnnek az ilyen csoportok, helyükbe újak keletkeznek, s már magasabb igényűek. Mert a fiatalok gondolkodó rétege lassan megismerik a minden szépséget nélkülöző ultramodern táncoktól és keresi az újat a szórakozásban is, azt, ami becsületesebb és igaz s ezt a néptáncokban és az új magyar táncsoporthatóságokban meg is találja.

A táncmozgalom szorosan összefonódott a tömegszervezetekkel, nem kis mértékben pedig, főleg az üzemek életével. De kérdés, hogy a szak-szervezetek, tömegszervezetek, üzemek, vidéki tanácsok jelentős része eleget törődik-e a hozzájuk tartozó táncsoporthatóságokkal, együttesekkel, igen sok üzemben nem mostoha gyermek-e pl. a táncsoporthatóság, vagy együttes. Törődnek-e eleget ezek munkájával, vagy fordítanak-e rájuk egyáltalán némi figyelmet. Számos üzemben a munkabeosztásoknál nem hajlandók figyelembe venni a táncsoporthatóságok próbáinak időpontját, hanem a táncsoporthatóságban való részvételt szembeállítják a termelés érdekeivel, vagy a politikai munkával és elfelejtik az érdeket arról, hogy tulajdonképpen a népművelés is jelentős munka. Összefügg ez azzal, hogy a szak-szervezeti funkcionáriusok jelentős része lebecsüli a kollektív szerződés betartására vonatkozó kötelezettségeit is, és nem utolsósorban lebecsüli a dolgozók alkotmányban biztosított, kultúrához való jogát. A táncsoporthatóságok, kultúrfelelősök száz és száz példát sorolhatnak fel a fenntartás súlyos következményeinek igazolására. Lássunk ezek közül néhányat, amiről általában beszélnek, de csak suba alatt, s nem jut el az illetékesek fülebe, vagy egyáltalán meg sem akarják hallani.

Először is a kulturális munka kampányszerűsége említjük meg. Ezen a területen óriási mértékű a kapkodás, ami abban nyilvánul meg, hogy mindig egy-egy alkalomra verbuválják össze a táncosokat, még olyan nagylétszámú munkahelyen is, mint a Debreceni MAV Járó-műjavító.

Bármilyen erőfeszítést végez a kultúrfelelősök, ha a dolgozók nincsenek tisztában kulturális munkájuk fontosságával, s a vezetőség nem érzékelte a szükségét.

A Ruházati Boltnál megtörtént, hogy elbocsátották a dolgozót, mert végez ugyan kultúr-munkát, de nem munkahelyén, hanem a Debreceni Népi Együttesben. Nem egy helyen éppen a meg nem becsülés következtében kigúnyolják a táncosokat. „Vin cukor”-nak nevezik azokat az egy- vagy többgyermekes anyákat, akik megértik a táncsoporthatóság, kórus, vagy színjátszó csoport munkájában való részvétel jelentőségét, megbecsülik, szeretik és művelik a kialakuló új magyar népi kultúrát, de a gúnyolódó hang elriasztja őket.

Megtörténik, hogy gyűlések idején a kultúr-csoport próbájával egy időben és egy helyen tartják, így biztosítanak a gyűlésre megfelelő számú hallgatóságot. Az üzemek jelentős részében nem képesek a csoportok tagjait egy műszakba tenni, hogy próbát tartssanak, mint pl. a Gördülő-

csapágygyárban, s ennek következtében mindig új emberek vesznek részt a próbákon és nem képesek a csoport tagjai eredményes munkát végezni. Ezért felbőszítődött a munkák számok miatt, részben a helytelen műszakbeosztás miatt. Hallhatunk olyat is, hogy a kultúrfelelősök és a kultúr-munkásokról, mint „bohócok”-ról beszélnek. Talán azt gondolják sokan, hogy ilyen jelzővel elősegítik munkakedvüket? Eppen ellenkező a hatása, mint pl. a Tatarozó Vállalatnál.

Hadd kérdezzük meg az értelmiségi dolgozóktól, hogy munkahelyükön miért vonják ki magukat a kultúr-munkából? Miért van az, hogy munkakáderek is, akik azelőtt jó kultúr-munkát végeztek, mielőtt íróasztal mellé kerülnek, azt mondják, hogy most már elég volt a „bohócok”-ból. Nagyon helytelen ez a nézet, s nem jó fényt vet először rájuk, másodsorban üzemükre, s ezen túlmenően városunk, sőt megyénk kulturális életére. A lebecsülés következménye az is, hogy Hajdúdorogon az állami gazdaság táncsoporthatóságának nincs ruhája, a fiatalság nem hallgathatja a 4000 forintért vásárolt rádiót, — melynek árából ruhára is jutott volna, — mert az benne áll az egyik vezető szobájában. Vagy Hajdúdorogon a kultúr-csoportjukra és a kultúr-munkára igen kevés gondot fordítanak.

Egyes testnevelési tanárok felelőssége sem kisebb, akik pl. jó táncosokat, akik egyébként a tanulásban is igen jól megállják a helyüket, tekintet nélkül arra, hogy szeretnek-e sportolni vagy nem, sportegyesületbe kényszerítik, pedig bizonyára ismerik azt a közmondást, hogy: „amelyik kutyát bottal kell hajtani a nyul után, az sohasem fogja meg.”

Miért ingadoznak egyes táncsoporthatóságok, miért van feloszlóban a KTSZ-ek táncsoporthatóságja, amely korábban igen szépen, eredményesen dolgozott? Miért van az, hogy üzemeink nagy részében, még ott is, ahol több a férfi munkaerő, csak leánycsoport van? Pedig régebben a férfiak mindig jobb táncosok voltak. Ezt bizonyítja az is, hogy sokkal több férfitanács maradt meg, mind a mai napig. Talán a férfiak számára lealázó a kultúr-munka a táncsoporthatóságban, kórusban, színjátszó csoportban való részvétel?

Ideje volna már egyszer a valósággal elburjánzott hamis dolgok között rendet teremteni. Epp itt lenne az ideje leszokni arról, hogy minden két hétben új táncot kívánjanak a csoportoktól, s azok felkészületlenül álljanak ki, hogy sorozatosan becsapják a dolgozókat, hamis táncokat agyaljanak ki egyes táncoktatók, s szereplés előtt, — jó ha egy fél órával felépés előtt, — borsos áron megfogadott zenészekkel lépjenek színpadra, akik valahogy végignyikorogják a táncotokat, mivel nem tanulhatták meg, aztán felveszik a pénzt és talán legközelebbi szereplés előtt fél órával újból előkerítik őket. Sajnos, hogy akik igen szép tiszteletdíjat fizetnek jóindulatúan a táncoktatóknak, nincsenek tisztában a helyes és helytelen fogalmával, s mióta boldog-boldogtan foglalkozik táncoktatással, színvonalról nem is beszélünk. Ilyen pl. a 61/1 Építőipari Vállalat csoportjának orosz tánc. Felelősök ezért a Szakszervezetek Megyei Tanácsa illetékesei, akik nem ismerik, nem ellenőrzik kellőképpen a népművelési munkának ezt az ágát s nem lépnek közbe, amikor arra szükség van.

A Debreceni Népi Együttes egyike azoknak a csoportoknak, amelyek rendszeres gyakorlással, elmélyült munkával igyekeznek kívenni részét a kultúrforradalomban. Munkájuk eredményeképpen került ki kórusa Bukarestbe, a IV. Világifjúsági Találkozóra. Debrecen üzemei, az Alföldi Nyomda, Gördülőcsapágygyár, Járó-műjavító inkább legyenek büszkéek arra, hogy dolgozói részt vesznek ennek az együttesnek munkájában, mintsem megakadályozzák őket, vagy azokat is elriasszák, akiknek ott kedvük és tehetségük van énekelni, vagy táncolni. Nem gondolják, hogy ezzel, a segítségnyújtás, tapasztalatátadás egyik lehetőségét zárják el üzemi csoportja elöl.

Pártunk és kormányunk programja nagyobb feladat elé állít bennünket. Az eddigi hibás munka megjavítása érdekében sürgősen értekezletet kell összehívni, amelyen vegyennek részt a város és megye kultúrfelelősei, táncoktatói! Meg kell szervezni az üzemi csoportok és vidéki együttesek patronálásait, igényük alapján, s a csoportok munkáját sürgősen meg kell javítani, hogy már a járási kultúrversenyeken a most meglévő hibák ilyen nagy mértékben elő ne fordulhassanak. Ha a kormányprogram alapelveit magunkévá tesszük és új módszerekkel, nagyobb szeretettel közeledünk táncéletünkhez, hisszük, hogy az eredmény rövid időn belül tapasztalható lesz, s a néptánc ismét nemesak színpadi produkcióként jelentkezik, hanem nagyobb területet hódít meg az emberek szívében és szórakozásában!

B. A.

HALADÓ HAGYOMÁNYAINK

A halhatatlan „Debreceni Dongó”

Nincs a Tisza, Duna táján ember, aki ne ismerné a híres debreceni Dongó-nótát első három sorát. Sok változata közül teljes szövegét a Limbay-féle Magyar Dalárban találjuk.

Debrecenben kidobolták,
Hogy a Dongót ne dalolták!
Csakazértis Dongó,
Thajja!
Dere, dura, dudu Dongó.

Debrecen a híres város,
Professzor ott a korcsmáros,
Déri, déri, déri Dongó,
Thajja!
Dere, dura, dudu Dongó.

Délig az istent dicséri,
Délután meg a bort méri,
Déri, déri, stb.

Amellett egy kutyát lopott,
Aból csináltatott dobot,
Déri, déri, stb.

A deákok észrevették,
S mindenütt dobra ütöttek,
Déri, déri, stb.

Elkezdtek azért dalolni:
A professzor a bort méri,
Déri, déri, stb.

Pedig még kutyát is lopott,
Aból csináltatott dobot,
Déri, déri, stb.

Ezt ő amit meghallotta,
Azonnal kidoboltatta,
Déri, déri, stb.

Hogy ki a Dongót dalolja,
Tízenti forint a díja,
Déri, déri, stb.

De azért nem hallgatták,
A Dongó most is mondatik,
Csakazértis Dongó,
Thajja!
Dere, dura, dudu Dongó!

Dr. Nagy Sándor, a Kollégium tudós történelméje szerint Szilágyi Gábor professzor ablaka alatti „dunogózták” először éjszakánként orhangú kórusban a diákok. Szilágyi Gábor kicsinyes, trégy, alantomos ember volt, Csokonai kicsapásának a főmozgatója 1795-ben.

Bizonyára később változat a kollégiumi könyvtárban lévő Roncsik gyűjteménybeli. Elmondja, hogy Rector uram Eszti jánya nagyon összebarátkozott a deákokkal. Most az öreg professzor „Sírva, ríva panaszolja kértelenül jött a gölya, Csakazértis Dongó! stb.”

A Dongó-nóta minden változata diákrigmus.

1861-ben Dongó címen „röpülő lap” indult meg Debrecenben. Havonként jelent meg a ki-gyezesi pártarchiban. Féléves előfizetőknek „Kossuth Lajos búcsúja” c. képet ígéri kedvezményül.

A Dongó mögötti közvélemény: az 1861 június 28-án a Nagyerdőn tartott Dongó-majális üdvözlöte is igen jól tükrözi:

HOLNAP:

KARINTHY-EST

A Megyei Tanács új épületének nagytermében

Holnap, hétfőn este 7 órai kezdettel rendezi Karinty-estjét a Megyei Tanács új épületének nagytermében a Magyar Írószövetség Debreceni Csoportja. Karinty Frigyes népszerű alkotásai, könnyefasztaon humoros figurái meglevenednek ezen az estén a Csokonai Színház kiváló művészeinek előadásában. A színpadon Békés Rita, Andaházi Margit, Fogarassy Mária, Bicskei Károly, Soós Imre, Solti Bertalan, Márkus László, Mensáros László, Vámos László és Novák István tolmácsolják a nagy magyar humorista legkitűnőbb műveiből összeválogatott szatírákat, idám jeleneteket, monológokat

... elveszhet még kend is egykor csata közben győzelemkor. Akkor ügye hogy nem bánja. Ha az ágyúk lármas szája Dúdól s füttyörész jelelte, Csak a harca legyen mentve...

Tehát a Dongó Nagy Sándor ágyúinak szavával szeretne felelni Ferenc Jóska alkudozásaira.

Trombita, Gyalog Posta, Domb c. debreceni satirikus lapok csakhamar kidölte, a Dongó még tartotta magát, de az újra dühöngő önkényuralom azt is megfojtotta.

Harmínikilenc év mulva éled újra, 1900-ban mint 48-as ellenzéki satirikus hetilap, mameiukok (Tisza István hível) strébrek és kótyonfitty leventék ellen.

A vidéki birtokosság 48-as zászlaján a függetlenség mellett már nincs győkezes társadalmi reform. A Dongóban sincs. Üzleti versenyársai támadnak és támadják. Karitás, Villám. Kezdetben a Dongó még harcias Habsburg-ellenes, antiklerikális cikkeket ereget. De másfél évtizedes pályáján alaposan elpuhult.

Ismét harminckilenc év mulva éled újra, 1953 telén. Először kéziratos és a Megyei Tanács Népművelési Osztálya másoltatta. Júliusban színes, nyomtatott mezőgazdasági versnyírádó hetenként. Végleges formájában satirikus lap, kéthetenként jelenik meg, Debrecen város és Hajdú-Bihar dolgozó minden ügyének bátor és igen népszerű szószólója.

Ujságírók, jogászok, tanárok, képzőművészek, fizikai dolgozók fogtak össze az önkéntes szerkesztőbizottságban.

A Dongó sokat tanul a „Ludas Matyi”-től, a külföldi satirikus lapoktól: a szovjet „Krokodil”-tól, a demokratikus „Frischer Wind”-től, a francia Wajlaintól. Megjelenésével megszüntette a „Ludas Matyi” monopolhelyzetét és példájára az ország minden vidékén megjelentek a humoros satirikus lapok. Békésben a „Karitás”, Pest megyében „Hüvelyk Matyi”, Borsodban a „Bors”. Hevesben az „Egri hangok”, stb.

Igy tehát a Dongó tanítójává lett fiatalabb testvéreinek. Hatása túlsugárzik megyénk határain. A megyei tanács erkölcsi és anyagi támogatásban részesíti a jótékony fullánkóért. A Népművelési Minisztérium első hét számát újranomátia és szétküldte az ország minden részébe.

A Dongó a legnagyobb támogatást az olvasókból levelezőkkel való dolgozókól kapja. Új bírálati módszere a Dongónak a színpad. Már első számában közzét jeleneteket a Sztaniszlavszkij stúdió még a mult év őszétől kezdve ezeket alkalmilag be is mutatja. Ez évben már rendszeres heti előadásokon tanul, derül Debrecen népe és közelesen a vidék is.

A Dongó másfél százados történetében elért eddig legnagyobb, legharcosabb korszakához.

és verseket. Az estén Karinty Ferenc, a nagy író fia mond bevezető beszédet.

A Karinty-est után kéthetenként váltakozó műsorral tartja rendszeres irodalmi estéit az Írószövetség helyi csoportja. A soronkövetkező előadások címei: „Írók a szerelemről”, „A humor gyöngyszemei” és „Ilyés Gyula”. Az utóbbin résztvesz maga az író is.

Az irodalmi estére 5 forintos áron a színház pénztáránál, valamint az egyetemen válthatók jegyek. Diákok és katonák kedvezményes, 3 forintos jeggyel látogathatják az irodalmi estéket.

